

K.K.T.C.
YAKIN DO U NİVERSİTESİ

FEN - EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

"KILIÇ YARASI GİBİ" ADLI ROMANIN
İNCELENMESİ

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

ZELİŞ ŞENSOY
980025

DANIŞMAN
DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ

LEFKOŞA 2002

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	1
Giriş	2-11.
ROMANIN ÖZET	5-7
ŞAHISLARIN İNCELENMESİ.	8-21

ÖNSÖZ

Öncelikle danışman hocam Doç. Dr. Bülent Yorulmaz'a bana bu mezuniyet çalışmasını hazırlama fırsatı verdiği için çok teşekkür ediyorum.

Ahmet Altan'ın "Kılıç Yarası Gibi" adlı romanı benim için incelenmesi ilginç bir roman oldu. Daha önce de birçok roman okudum ama bu kadar müstehcen olanım ilk defa okuyup, inceledim.

Yakın Doğu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, son sınıf öğrencisi olarak hazırladığım bu mezuniyet çalışmasından büyük bir zevk duydum. Benim için farklı bir kitaptı.

Zeliş Şensoy

GİRİŞ

Ahmet Altan, 1950 yılında doğdu. Orta ve lise öğrenimini çeşitli okullarda dolaşarak tamamladıktan sonra Orta Doğu Teknik Üniversitesine devam etti, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesini bitirdi. Yirmi dört yaşında gazeteciliğe başladı. Gece muhabirliğinden, genel yayın müdürlüğüne kadar gazeteciliğin hemen hemen bütün kademelerinde çalıştı. 1987 yılında köşe yazarı oldu, 1990'da genel yayın müdürüken gazeteciliğe ara verdi. Çeşitli televizyon programları hazırladı. Birçok yazısından dolayı yargılandı ve 1995 yılında bir buçuk yıl hapse mahkûm edildi.

İlk romanı; "Dört Mevsim Sonbahar" 1982'de yayımlandı.

1985'te yayımlanan ikinci kitabı "Sudaki İz", toplandı ve müstehcenlikten yargılanarak mahkeme kararıyla yakıldı.

Üçüncü romanı; "Yalnızlığın Özel Tarihi" 1991 'de basıldı.

Dördüncü romanı; "Tehlikeli Masallar" 1996 Ekiminde yayımlandı ve rekor sayılabaskı sayısına ulaştı.

Son deneme kitabı olan "Karanlıkta Sabah Kuşları" da Kasım 1997'de yayımlandı.

Ahmet Altan'ın 1998'de yayımlanan romanı "Kılıç Yarası Gibi" 1999 yılı Yunus Nadi Roman Ödülü'nü kazandı.

Yani Ahmet Altan'ın hikayesi gibi değil?

Ahmet Altan'ın hikayesini bilmiyorum, 31 Mart'ı yazmış o da, benim hikayem de 31 Mart döneminde geçiyor, o bakımdan Ahmet Altan akla gelecektir mutlaka, ama ben onun kitabının duyulmasından çok önce yazdım " Hamdi Mümkün"ü... Altan'ın kitabını da hala okumuş değilim; niyetim de yok. Coşkun bükte!

İşte "asker" düşmanı ve romantik(!) bir neoliberal!

Bu adamı seksi bulan yurdumun satılmış medyasının zevksiz kadın muhabirlerini ayrıca kınanın... Anlaşılmaz sözlerini edebiyat kılıfıyla sunup kadınları hedef alan (kadınlarda düşük iq olduğunu sanıp bunu bir avantaj kabul ettiğinden) araya da devlet, cumhuriyet düşmanı düşmanı fikirlerini tarihi çarpıtmak pahasına sıkıştıran Ahmet Altan, vatan hainlerinin önde gidenidir. Bir gazeteci dostum şöyle diyordu; "Ahmet ve Mehmet kardeşler öyle başansız öğrencilerdi ki babalarının ismi okul

müdürlerine baskı oluşturmaya bütün okullarından belge alıp sepetlenirlerdi". Oğlumuz dönüp dönüp bina okudu ve sonunda böyle bir adam oldu işte.. Vatanını üç kuruşa satan bir Batı uşağı..

Biri ona "Ne mutlu Türküm diyene" sözünün anlamını açıklamalı.

Ahmet Altan'ın yalanları ve 31 Mart

Mehmet ULUSOY

Batı işbirlikçisi neoliberal takım, şimdi de tarihi olgular üzerinde oynamaya ve yalanlar üretmeye başladı. Bu kez gündeme getirilen 31 Mart olayı. Baş aktörü "İsyan Günlerinde Aşk" kitabıyla Ahmet Altan. Özellikle Aydın Doğan medyasında, Hürriyet, Radikal, Aktüel vb'de, kitap üzerine hiçbir sanatsal, edebi içeriği olmayan söyleşiler, haberler yapıldı.

Romanın esas mesajını, Ahmet Altan'ın ilk defa kendisinin keşfettiğini iddia ettiği "31 Mart bir askeri ayaklanmadır, bir dinci, gerici ayaklanma değildir" tezi oluşturuyor. 400 sayfalık romanın kalan kısmı Altanvari aşk kurgularıyla yapılmış dolgulardan ibarettir.

31 Mart'la ilgili iddia, Hürriyet'te Aydın Doğan medyasının sanat danışmanı Doğan Hızlan'ın röportajında "Ahmet Altan son romanında 31 Mart'ın bir asker ayaklanması olduğunu yazdı. Böyle olmadığını söyleyen tarihçi varsa çıksın" meydan okumasıyla başlık yapıldı (10 Haziran 2001, Hürriyet Pazar). Radikal'de haber şu başlıkta verildi: "Tarihçiler bu gerçekleri anlatırlarsa başlarına birşeyler geleceğini biliyor" (18 Mayıs 2001, Radikal Kitap).

YALANLAR VE GERÇEKLER

31 Mart gerici ayaklanmasını hazırlayan koşullar, bu olayda belirleyici rol oynayan siyasi kuvvetler Altan'ı doğrulamıyor.

Prof Dr. Sina Akşin'in "Şeriatçı Bir Ayaklanma/31 Mart Olayı", Doğan Avcıoğlu'nun "31 Mart'ta Yabancı Parmağı" ve Ecvet Güresin'in "31 Mart İsyanı" adlı kitaplarda anlatılan olgular da Altan'ı yalanlıyor.

Demokrasi savaşçısı (!) Ahmet, dini bütünler tarafından çok sevilip benimsenir çünkü o, milleti değil, ümmeti, ulusu değil KAVMİ tanır. Çağdaş geçinir, kafası örümcek yapılıdır. Söyleyecek söz bulamıyorum: Eğer Ahmet "aydın" ise ben karanlık olmaya bin kere razıyım.

Ayşe ARMAN

İnsan bir kitabı yarım bırakmak zorunda kalınca kaderine küser mi? Lanet eder mi? Kendini suçlu hisseder mi? Şunlar gitse de, kaldığım yerden devam etsem der mi? Bunun adı bağımlılık mı sorumluluk mu? Niye dürtüyor çantamdaki kitap beni? Neden oku oku diyor? Bağımlılık duymadan bir şey sevilebilir mi? Neyse arkadaşlar, sizi fazla yormayayım, Ahmet Altan'ın son kitabı İsyân Günlerindeki Aşk ile kurduğum ilişki anlayacağınız gibi hastalıklı. Kitap beni mahvediyor. Öyle yerleri var ki, pes dedirtiyor! Bitirdikten sonra değerli fikirlerimi yazayım diyorum. Bu arada Doğan Hızlan'ın dün Ahmet Altan'la yaptığı o güzel söyleşiyi okudum, ardından da e-mail'imde Mine'nin yazısını buldum. Pek eğlenceliydi. Mine, kendince Ahmet Altan'ın sırrını çözmeye çalışıyor. Beni güldürdü. Sizinle de paylaşayım istedim.

Bize biri anlatıyor

Hani Ahmet Altan, kadınların kalbinden, ruhundan çok iyi anlıyor ve bizi teslim alıyor ya. Hani biz diğer erkekleri sürekli onunla karşılaştırmaya başladık ya. Hani "Ah ahhh! Nasıl da bizi anlıyor, işte tam böyle bir adam arıyorum" diyoruz ya. Birden uyandım! Ahmet Altan, bu işi bilimsel yapıyor, daha doğrusu "bizi anlayan adam"ı oynayarak para kazanıyor! Bize, bizi anlatarak prim yapıyor. Kadının ruhuna hitap ederek kitaplarını sattırıyor. Kanınımı verdim arkadaş! Ben de erkekleri anlatacağım. Zaten onları iyi tanıdığımı da düşünürüm. İlk bölüm aşağıda, bakın bakalım ne eksikim var? (Mine)

ROMANIN ÖZETİ

Kılıç Yarası Gibi, tarihe değişik bir bakış açısından bakan onun insan yüzünü gören bir çalışma. İnsanı, insan ilişkilerine, duygularım ve aşkı derinlemesine işleyen yoğun içerikli bir roman.

Roman Osman isminde yarı akıllı yarı deli birinin romandaki bütün karakterlerle kozmik bir şekilde konuşmasıyla başlar. Ona anlatıyorlardı; şehirlerden, saraylardan, köşklere, yalılarından, tekkelerden, savaşlardan, çatışmalardan, cinayetlerden, aşklardan, kıskançlıklardan, öfkelerden, ihanetlerden, dostluklardan, insanlık hallerinden bahsediyorlardı ve bu hikaye Şeyh Efendinin düğününün yapıldığı günde başlıyordu.

Şeyh Efendi düğün günü, gelecek düğün alayım beklerken aynı anda Ermeniler de Osmanlı Bankasını basmışlardı. Şeyh o günün düğün için uygun olmadığını düşünüyor ve beklerken olan bir çok şeyi uğursuzluk olarak kabul ediyordu. Mehpere Hanımı düğünden bir gün önce sadece iki dakika görebilmiş ve güzelliği hakkındaki söylentilerin doğru olduğuna bizzat şahit olmuştu. Şimdi o güzelliği unutamıyor, zıfaf gecesine bir an önce girmek istemesini günah olarak yorumluyor ve sonuçta da uğursuzluk adım koyuyordu. Hasan Efendi'nin de söylediği gibi bir buçuk yıl süren evlilik tam bir uğursuzluk yumağı gibiydi, Hasan Efendi Mehpere Hanımı Şeyhle evlilikleri boyunca hiç konuşmayan bu kadım baştan aşağı uğursuzluk olarak görüyordu. Tabii Mehpere Hanımın Şeyh Efendiden olan kızı Rukiye'de annesi gibi uğursuz damgasını yemişti Hasan Efendinin gözünde.

Diğer gelişen bütün olaylar Osman'ın ve uğursuz kabul edilen düğünün etrafında gelişir. Mehpere Hamm nihayet ikinci evliliğini saray doktoru Reşit Paşa'nın oğlu Hüseyin Hikmet Beyle gerçekleştirir. Hikmet Bey Mehpere Hanıma göre elbette Şeyh Efendiden çok çok farklı bir erkekti. Hikmet Beyin çocukluğu kışlan Paris, yazlan İstanbul olmak üzere bir ikilem yaşayarak geçmiştir. Bu ikilemin nedeni Hikmet Bey daha üç yaşındayken ayrılan annesi Mihrişah Sultanla babası Reşit Paşadır. Hikmet Bey Paris'te gençlik yıllarım hiç bir şeye özlem duymayacak şekilde geçirmiş Hukuk fakültesi mezunu yakışıklı bir genç delikanlıdır. Oldukça kültürlü, görmüş geçirmiş bu genç babasının isteği üzerine İstanbul'da kalmış yine babasının isteği üzerine evlenmesine karar verilmiştir. Hikmet Bey babasını da kırmayarak tesadüfen yolda

gördüğü Mehpere Hanıma aşık olmuş dul olmasına babasının bu kadına karşı çıkmasına rağmen onunla evlenmiştir.

İlk zamanlar oldukça mükemmel olan evlilikten Hikmet Beyin Nizam isminde bir de oğlu olmuştur. Evlilik daha sonra hem Osmanlının bünyesindeki isyanlardan, hem de Mehpere Hanımın cinsel tatminsizliğinden dolayı Hikmet Beyi aldatması, ona umutsuzca aşık olan Hikmet Beyin bunu öğrenmesiyle ve nihayet Hikmet Beyin intihar etmesiyle son bulur.

Romanın önemli konularından biri de kendilerini ulaşılmaz güzellikte gören iki kadının yani Mihrişah Sultanla Mehpere Hanımın karşılaştıkları ilk andan itibaren birbirlerine duydukları gizli kin ve nefret yumağıdır. Bu iki kadın hem birbirlerinden nefret etmekte hem de çevrelerindeki insanlar itibariyle iyi geçinmek zorundadırlar. Bu durumdan en çok Şeyh Efendi ve Hikmet Bey olumlu yönde paylarını alırlar, çünkü biri yani Şeyh Efendi Mehpere Hanımın kendisi kadar güzel başka bir insanın varlığına dayanamayacağını gizli sevincini yaşamakta ve intikam aldığı düşünmektedir. Diğeri, Hikmet Bey ise bu iki güzelliğin birinin annesi diğerininse kansı olmasını gururlanarak düşünmekte, bu iki kadının birbirini kıskanıp çatışması gizliden gizliye hoşuna gitmektedir.

Ayrıca romanda Mihrişah Sultanın güzelliğinin yanı sıra şatafatlı hayatından, muazzam servetinden, Padişahı İstanbul'un ortasında çekiştirecek kadar fazla olan cesaretinden, erkeklerden uzaklaşacak kadar güzelliğine düşkün olmasından bahsedilmektedir.

Bu yaşananlar romanın bir yüzüdür. Bunun yanı sıra, memleketin içinde bulunduğu, halkın yüz yüze bulunduğu gerçeklerde romanın diğer yüzüdür.

Ragıp Bey'in Şam'dan İstanbul'a tayin edilmesi Ragıp'ın İstanbul'a giderken Anadolu'dan geçmesi okuyucuyu tarihin acı gerçekleriyle ve Osmanlının son durumunun ciddiyetiyle karşı karşıya getirir. Ragıp Bey İstanbul'a gitmek için yoksul Anadolu'yu, kendi deyimiyle "bu zavallı viraneliği" iki ayda katetmiştir. Eşkiyalarla dövüşmüşler, insansız köyler, ekmezsiz evler görmüşler, aç kalmışlar, ıssız köy mezarlıklarında bir ekmeğe bacaklarını iki yana açveren kahpelere, bir mecediyeye kansını, kızını, baldızını satmaya çalışan kavatlara, eşkiya takibine çıkıp vurulan acemi jandarmalara rastlamışlardı.

Ama Ragıp Bey' e göre İstanbul daha berbattı, it uğursuz takımının Padişahın etrafını sardığı her gün yeni bir namussuzluğun yaşandığı Paşaların gündüz vakti ulu orta birbirlerinin evine saldırtması Padişahın bunları bile bile korkudan bir şey yapmaması İstanbul'u daha çekilmez bir yer haline getiriyordu.

Osmanlı'nın bünyesindeki hemen hemen bütün şehirler kan ağlıyor Padişah ise o zamanlar Avrupadan daha yeni getirilen fotoğraf makinesine ve dedikodulara merak salıyordu. Padişah sarayın dışında olup bitenden tam anlamıyla haberdar olmuyor olasa bile korkudan hiçbir şey yapamıyordu. İstanbul'un ve diğer şehirlerin hemen hemen hepsinde hergün başka bir isyan çıkıyor hiç kimse hiçbir şey yapamıyordu. Saray bünyesindeki Paşalar ceplerini daha fazla nasıl dolduracaklarıyla ilgileniyorlardı.

Bütün bu yaşanan dalaveralara dur demenin zamanı geldiğini düşünen ve Padişaha bağlı yaşamaktan sıkılan, kendi düşüncelerini özgürce söyleyebilecekleri bir ülke isteyen bir grup insan İttihat ve Terakki adında bir cemiyet kurmuş hızla büyüyorlardı. Padişahın diğerlerinden haberi olmadığı gibi bu konuda da ufak tefek söylentilerin dışında haberi yoktu. İmparatorluk yavaş yavaş daralıyor ve ömrü tükeniyordu. İttihat ve Terakki üyeleri imparatorluğun dört bir yanına dağılmış çalışmalarını sürdürüyorlardı. Sabırla bekleyip uygun anı kolladılar ve Padişahı hiç ummadığı zayıf bir anında vurdular. Padişahın, bu adamların isteklerine uymaktan başka çaresi kalmamıştı ve isteklerini hemen kabul etti.

İstanbul'da yaşanan zafer kutlamalarına, gökyüzüne yayılan havai fişeklere, ardı ardına patlayan toplara meydana söylenen nutuklara, Hikmet Beyin silah sesinin karışması yani aslında beklenen intihan belkide sadece Osman duymuştu.

ŞAHISLAR

Osman

Roman'da Osman'ın dış görünüşü ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.

Osman Ragıp Bey'in torunudur ve romanın en önemli kişilerinden biridir. Osman psikolojik açıdan romanın diğer kahramanlarından çok farklı bir konumdadır. Osman'ın içinde yaşadığı zaman da diğerlerinden farklıdır, çünkü romanda adı geçen diğer bütün şahıslar Osman'ın yaşadığı zamana göre ölüdür yani bir anlamda onlar Osman'ın geçmişte yaşamış olan akrabaları ve onların çevresindeki insanlardır. Osman bir nevi kozmik bir zamanda kendi halinde yaşayan bir insandır; içiçe yaşadığı ölülerin, sevinçleriyle sevinen, üzüntüleriyle üzülen biridir. Bazılarını çok sevmekte bazılarında ise nefret etmektedir. Romandaki hemen hemen bütün şahıslar onun yanına gelerek yaşadıkları olayları ve birbirleri hakkındaki düşüncelerini anlatmaktadır.

Osman romandaki akıllı-deli rolünü üstlenmiş ve romanın ipuçlarını okuyucuya sunmuştur.

Mehpare Hanım

Herşeyden önce oldukça güzel: Tanıdığı ve karşısına çıkan bütün erkekleri kendine has bir yöntemle büyüleyen ve deyim yerindeyse zehirleyen bir kadın.

Romanın önemli şahıslarından biri olan Hikmet Beyin dediği gibi; "Öyle bir yüzdü ki o, onu görenin hayatı bir daha eskisi gibi olamazdı, zaten olmadı da".

Mehpare Hanım Osmanlının sıklığı, tutuculuğu ve bilhassa kadınların üzerinde daha etkili olan ayıp, günah tutumu arasında, bir çok kadın gibi genç kızlık duygularını içine bastırılmış olarak büyümüş ve bu bastırılmış duygular daha sonra ortaya kendini ve bir çok erkeği mutsuz etmek şeklinde çıkmıştır.

Osmanlının yasak ve günahları o zamanlarda bir çok kadını cinsel açıdan kötü etkilediği gibi Mehpare Hanımı da aynı şekilde etkilemiştir. Bunun örneği ise Mehpare Hanımın ilk eşi olan Şeyh Yusuf Efendiyi düğününden bir gün önce yalnızca iki dakika görebilmiş olmasıdır. Bunların yanı sıra eşi ona cinsel açıdan tamamiyle bencilce davranmış onun isteklerine gereken önemi vermeyenin yanında bu konuda ona hiçbir zaman fikirlerini sormamıştır. Bu durum Mehpare Hanımın kocasından tamamiyle uzaklaşmasına neden olmuş ve işi Şeyh Efendiyi aldatmaya kadar götürmüştür.

Mahpare Hamm içinde kopan fırtınaları Şeyh Efendiyle evli kaldığı bir buçuk yıl boyunca, genç kızlığında bastırıldığı gibi bastırılmış ve evliliğinin ilk gününden son gününe kadar eşiyle hiç konuşmamıştır.

Bu güzel ve doyumsuz kadın ikinci evliliğini eşiyle tanışmasından başlayarak; psikolojik açıdan çok daha rahat diyebileceğimiz bir şekilde gerçekleştirmiştir. Mehpare Hanımın ikinci eşi Hüseyin Hikmet Bey gerek aile yapısı gerekse maddi durumu itibariyle, kadınlara bakış açısı itibariyle ilk eşinden çok daha farklı bir çizgi çizmiştir. Bu farklı adamla bütün günahlar ve yasaklar ve hatta ayıplar yerini normal ve mübahlere bırakmıştır.

Bütün bastırılmış duygular Hikmet Beyle ortaya çıkmış hatta bu sınırsız yaşanan duygular normal bir yaşam biçimi gibi hayatlarının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Fakat sonra bu hayat tarzı da Mehpare Hanımı tatmin etmemiş ve işi dadılarıyla birlikte sevişmeye kadar götürmüştür.

Yaşamadığı hiçbir cinsel deneyim kalmadığını anlayan Mehpare Hamm ikinci kocasından da soğumaya başlamış ve Hikmet Bey'in sonunda maalesef Şeyh Efendi gibi olmuştur.

Bunların dışında Mehpare Hamm ikinci eşiyle birlikte paranın, güzelliğini erkeklere karşı nasıl kullanacağını ne demek olduğunu öğrenmiş o güne kadar görmediği bir çok şeyin bir anda sahibi olmuştur. Daha sonraları güç ve para bu kadının hayatında; cinsel doyumsuzlukları kadar önemli doyumsuzluklar haline gelmiştir.

Güzelliğini, bir yılanın zehrini kullandığı gibi erkeklere karşı kullanmış istediğini alamadığında ise onları aynı yılanın iştahıyla tekrar ısırıp öyle bir iz bırakmıştır ki; o iz, o erkeklerin hayatları boyunca, her gördüklerinde canlarının acımasına neden olmuştur. Öyle ki bu ısırdan nasibini almayanlar bile etraflarındaki acıyla kıvranan dostlarını gördüklerinde aynı acıyı hisseder gibi Mehpare Hanımın adım orospu olarak değiştirmekte bir mazur görmemişlerdir.

Bütün bunlara rağmen Mehpare Hanımın bile kendini karşısında aciz hissettiği tek bir kişi vardır; Mihrişah Sultan. Bu kadın en az onun kadar, hatta belki ondan daha fazla olan güzelliğiyle her karşılaşmalarında onu derinden yaralamış ve içindeki bütün kıskançlığı ve nefreti ortaya çıkarmıştır.

Mehpare Hanımın anneliği belki de en kötü ve umursamaz olduğu tek konudur. O içinde yaşadığı bitmek tükenmek bilmeyen cinsel doyumsuzluğuna, paranın ve

güzelliğinin gücüne kendini o kadar kaptırmıştır ki bu kavramlar onun çocuklarına karşı olması gereken sevgi ve ilgisini yok etmiştir.

Şeyh Yusuf Efendi

Şeyh Yusuf Efendi devamlı olarak uzun siyah bir cüppe giyen beyaz tenli yakışıklı ve ayrıca oldukça ikna edici hoş bir sesi olan bir din adamıdır.

Bütün cinsel arzu ve isteklerini konumundan dolayı içine bastırılmış ve artık bu duyguları düşünmenin bile neredeyse büyük günah olduğunu kendi kendine empoze etmiştir. Mehpere Hanıma daha doğrusu onun karşı konulmaz güzelliğine karşı duyduğu abartılı arzulamanın bile adını içinde günah koymuştu hatta düşünceyi o kadar ileri götürmüştü ki evliliklerinin ilk günü insanların Şeyh Efendinin kerameti diye düşündüğü normal doğa olaylarını bile uğursuzluk olarak nitelendirmiştir.

Din adamı konumunda olması ve bir çok insanın ona gönülden bağlı olması, insan olarak ihtiyaç duyduğu bir çok şeyi yapmaktan ve hatta düşünmekten bile alıkoymuştur Şeyh Efendiyi. Mehpere Hanıma bu ihtiyaçlarının karşılanmamış olması duygularıyla yaklaşan ve sonra bunu kendince azgınlık olarak niteleyen Şeyh Efendi kendini hayatı boyunca unutmayacağı ve acısını ölünceye kadar hissedeceği güzel bir kadından çok çabuk ayırmıştır.

O aslında bütün bedeni ve ruhuyla tanrıya bağlı olduğunu düşünen fakat farkında olmadan Mehpere Hanımı tanrılaştıran bir adam olmuştur.

Bir çok insan ona gönülden bağlanmış onu kerametleri olan mübarek bir zat olduğunu düşünürlerken Şeyh Efendi kendini Mehpere Hanıma karşı hissettiklerinden dolayı günahkar olarak kabul etmiş ikinci eşi de dahil olmak üzere onu bu düşüncelerinden vazgeçirememiştir.

Bunların dışında Şeyh Efendi oldukça sakin, sabırlı ve yardımsever bir insandır. O acılarını tamamiyle içinde yaşayan ve kimseye anlatmayı sevmeyen biridir.

Bütün mutsuzluklarını, bütün kötü hatıralarını yaşadığı tekkeye ve kalbinin derinliklerine gömmüş aslında olmayan mutluluğunu tanrıya bağlı olmakla yaşadığını zannediyordu. En büyük mutluluğunu ve zaferini Mehpere Hanım kadar güzel birinin olduğunu kanıtlayan Mihrişah Sultanı gördüğünde yaşadı. Mihrişah Sultanı gördüğünde Mehpere Hanıma o güne kadar içinde gizli tuttuğu kini ve intikam duygusunu hatırladı bu onun eski eşine karşı belki de ilk zaferiydi. Bu zafer onun acılarını biraz daha hafifletmiştir ölünceye kadar. ..

Hüseyin Hikmet Bey

Hüseyin Hikmet Bey oldukça yakışıklı ve güzel giyinimli genç bir delikanlı romanın en güzel kıyafetli dış görünümü ve herşeyiyle en hoş delikanlısıda denilebilir.

Hikmet Bey daha üç yaşındayken ayrılmış anne-babanın çocukları olarak büyüdü. Çocukluğunu Paris'le İstanbul arasında gidip gelerek geçirmişti. Kışları Paris'te okula gitmiş, Fransız yazarlarının, şairlerinin, şarkıcılarının aristokratların katıldığı "suarelerde" alaycı kadınlarla, zeki erkeklerle tanışmış, güzel kadınlar tarafından oldukça ilgi görmüş, cafelerke arkadaşlarıyla şarap içmeye alışmış; yazları ise paşa babasının yalısında cariyelerle halayıklar arasında kucaktan kucağa dolaşmış; çiçeklerle bezenmiş bahçede, bütün çiçeklerin kokularını birbirinden ayırt etmeyi öğrenmiş; akşamları yalıya gelen saz takımından fasıllar dinlemişti. Kışları Baudelaire, Hugo, Balzac okumuş; yazları Şeyh Galip, Nedim, Fuzuli divanlarını ezberlemişti.

Paris'te Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra babasının isteğine uyarak İstanbul'da Saray Mabeyninde katip oldu.

Bütün çocukluğu ve gençliği boyunca yaşadığı bu ikilik onu rahatsız etmemiş, bu iki hayat tarzı, hiç birbirine benzemeyen bu iki ayrı kültürü büyük bir olgunlukla benimsemiş, ama tümüyle İstanbul'a yerleşince bu iki kültürün birinden kopunca ruhindaki aksaklık ortaya çıkmaya başlamıştı. Paris'in o renkli hayatından kopup İstanbul'un ağır başlıklı havasına girmek, karanlığına hapsolmek onu bunaltıp korkuttu.

Saraydaki önemli yerine rağmen diğer insanlar gibi baskıyı oda hissediyor üstelik hür bir hayatı yaşamış olduğundan hekesten daha fazla rahatsız oluyordu. Artık çevresindeki herşey ona yabancı gelmeye başlamıştı.

Bu yabancılıktan kurtulmak için kendisine İstanbul'da ünlü olacak bir araba almış, İngiltere'den kumaşlar getirip terzilere keselerle altın vermeye başlamıştı.

Arkadaş konaklarındaki müzik davetlerini hiç kaçırmıyor, ud dersleri alıyor, yalnız kalınca da piyanoda Mozart ve Chopin çalıyor, annesine mektuplar yazıyordu. İstanbul'daki herkesten hatta Padişah'tan bile nefret ediyordu.

İçinde bir ikilem yaşıyordu Paris'e gitse bile İstanbul'u özleyeceğini biliyordu çünkü İstanbul'daki şatafatlı hayata da çok alışmıştı. Rütbesi sık sık artıyor, mevki yükseliyordu, ama bunu sarayda doktor olan babasına borçlu olduğunu biliyordu.

Yaşı yirmi dörde geldiğinde babası evlenmesi gerektiğine karar verdi. Hikmet Bey bulunan kızların hiçbirisiyle evlenmeye yanaşmıyordu. Bu Cuma öğleden sonra efkar dağıtmak için Kağıthane'de dolaşırken tıkanan yolda ne olduğunu görmek için faytonun

penceresinden başını çıkartınca o güne kadar görmediği kadar güzellikteki Mehpere Hanımı gördü.

Mehpare Hanımın kim olduğu öğrenildi dul olması da babasının karşı çıkmasına rağmen Hikmet Bey için önemli dğildi. Hikmet Bey yirre yetişme tarzının farklılığına dayanarak Mehpere Hanım'la yüz yüze görüşmek istedi; kabul edildi. O görüşmeden sonra o kadına diğerleri gibi oda aşık oldu ve evlenme kararını çok çabuk daha ilk görüşmede verdi.

Evlilikleri boyunca Mehpere Hanımı memnun etmek için bütün isteklerine boyun eğdi. Adeta onun kölesi gibi oldu ne isterse hemen yerine getirdi hatta Mehpere Hanımın saçma cinsel isteklerine kendi istememesine rağmen boyun eğdi.

Fakat Mehpere Hanımın ilk eşinden bıktığı gibi Hikmet Beyden de bıkmaması; onu, karşılıksız bir sevdanın, aşkın çaresiz bir oyuncusu durumuna getirdi elinden birşey gelmediğini anlayan Hikmet Bey zamanla evinden ve Mehpere Hanımdan çaresiz bir şekilde uzaklaştı. Mehpere Hanım onu başlarına gelen olumsuzluklardan sorumlu tutuyordu. Daha sonra kansının kendisini aldatmış olmasına rağmen Mehpere Hanım o adamın evinden geldiğinde sadece niye geldin diye sormuştu.

Sessizce odasına çekildi; odadan daha sonra sadece bir revolverin sesi duyuldu.

Doktor Reşit Paşa

Reşit Paşa dış görünümüyle yaşına rağmen oldukça hoş fakat yorgun bir adamdı.

Doktor Reşit Paşa sakin görünüşü, konulara akılcı yaklaşımıyla Padişahın yanında ayn bir konumu ve itiban vardı. Padişah sürekli onunla sohbet eder ve ilgisi olmayan konular bile onunla konuşurdu. Reşit Paşa Padişahı çok sever onunda kendini sevdiğini bildiği halde çekinir ve korkardı. Bazen saraydan oldukça bunılır kendini yalıya atar cariyeleriyle sıkıntılarını unuturdu.

Yaptığı kısa evlilik ve güzeller güzeli Mihrişah Sultan'dan ayrılmış olması onu da Şeyh Efendi gibi mutsuzluğa sürüklüyor o kadını tekrar görmesi halinde yeniden aşık olmaktan çok korkuyordu hatta Mihrişah Sultan İstanbul'a tehlikeli bir şekilde geldiğinde Padişahın, kansıyla konuşmasını istemesine rağmen bu korku yüzünden konuşamamış ve oğluna annesiyle konuşmasını rica etmişti. Mihrişah Sultan'dan sonraki hayatının büyük bir bölümünü Padişahın halkı ve çalışanları hakkındaki şikayetlerini dinleyerek geçirdi. Padişaha büyük bir sadakatla bağlı olan Reşit Paşa ona karşı yapacağı en ufak bir hatadan korkarak yaşıyordu.

Hikmet Bey, Reşit Paşanın hayatındaki en önemli şeylerin başında geliyordu. Oğlunun sarayda yükselmesi için elinden gelen herşeyi yapıyordu bir yandanda Mihrişah Sultan'ın İstanbul'a gelerek herşeyi berbat etmemesi için uğraş veriyordu. Oğlunun yaptığı evliliği olumlu karşılamamış fakat çaresiz kabullenmişti. Oğlunun mutluluğu onun mutluluğu demekti.

Padişah korkudan meşrutiyeti kabul ettiğinde; "biraz daha soğukkanlı olabilse tarih başka türlü yazılacaktı" demişti Reşit Paşa.

Mihrişah Sultan

Kırkım daha yeni aşmış olan Sultan, esrarengiz bir derinlikten bakan uzun kirpikli siyah gözleri, kavisli kaşları, geniş alnı, Kleopatra'yı andıran biraz irice ama biçimli bumu, dolgun dudakları, cömert dekoltesinin zor zaptettiği kaz yavrusu gibi besili beyaz göğüsleri, uzun boyu vardı.

Karşılaştığı insanı derhal hakimiyetine alan üstten bakışları ve muhteşem servetiyle Paris'in efsanelerinden biri olmuştu; Fransız hükümetinin bakanları bile bir akşam yemeğinde Sultam ağırlayabilmiş olmakla övünüyorlardı. Fransa'mn bütün ünlü erkekleri büyücü bakışlı kadının peşinden koşuyorlardı. Onun uğruna şiirler yazılıyor, paralar savruluyor ve şafak vakti düellolar yapılıyordu.

Sultan çevresinde dolanan, maceralar anlatan, ilan-ı aşk eden, yalvaran, ağlayan, gülen, birbirlerini öldürmeye kalkan bütün bu erkeklere derin gözleriyle bakıyor, Parislilerin "emperyal tebessüm" dedikleri mesafeli gülümseyişiyle öpmeleri için elini uzatıp yürüyordu; hiçbir erkek beyaz eldivenler içinde saklı uzun parmaklı bu ellere dudakların şöyle bir dokundurmadan ileri gidemiyordu. İnsanlar Mihrişah Sulatamn kadınlara ilgisi olduğunu düşünmeye başlamışlardı ama bunun da aslı olmadığı anlaşıldı. Bir baloda Sultanla dans etmek şansına sahip olan genç bir şair arkadaşına;

-Aziz dostum, ben artık bu kadından vazgeçiyorum, rakibimle başa çıkmam mümkün değil, bu kadın kendine aşık.

Mihrişah Sultan istemedi evlendirildiği Doktor Reşit Paşa'dan başka hiçbir erkekle birlikte olmadı. Güzelliğine kimseyle paylaşamayacak kadar hayrandı. Mükemmel vücuduna bir ölümlünün dokunmasının aşağılayıcı bir şey olduğuna inanıyordu. Güzelliğini ancak tanrıya sunabileceğini düşünüyordu. Bu güzellik adeta onu esir almış ve diğer bütün insanlardan uzaklaştırmıştı.

Mihrişah Sultanla gelini Mehpare Hanımla karşılaşmaları, bu iki kadının güzelliği, iki ağır yük vagonu gibi olanca şiddetiyle çarpıştı; kendilerinden başka hiç kimsenin farketmediği o kısacık anda birbirlerine dehşetle, hayranlıkla, kıskançlıkla ve nefretle bakıp çarpışmanın şiddetini ruhlarının derinliklerinde hissettiler. Mihrişah Sultan bir başka insanın da kendi kadar güzel olabileceğine inanmakta zorluk çekiyor, karşısındakinin kendisinden güzel olup olmadığı konusunda kuşku duyuyordu. Bütün bu hissettiklerine rağmen Mihrişah Sultan gelinini ezmeye ona mesafeli ve kibar davranmaya özen gösterdi fakat onunla hiçbir kalabalığın önüne çıkmadı, hiçbir davete ya da baloya beraber gitmedi, kimse onları birarada görüp kıyaslama yapamadı.

Herşeye rağmen Sultan oğlu Hikmet Beyi çok seviyor ve onun Paris'te yanında olmasını istiyordu. Hikmet Beyin Osmanlının içerisinde korkaklaştığını ve değiştiğini hissediyordu.

Şeyh Efendi ile karşılaşması tam bir fırtına olmuştu. İnsanların onun Şeyh Efendiyle karşılaştıktan sonra başını kapatmasını Şeyh Efendinin kerametine yorduysa da o örtünün kendine çok yakıştığını ve onu daha bir güzelleştirdiğini düşünüyordu. Ayrıca Şeyh Efendiden gerçekten çok etkilenmişti, eğer kabul etse vücuduna dokunmasına izin verebileceği tek erkek olduğunu biliyordu.

Yaşama biçimi ve yaşadığı yerler itibariyle kimseden korkmuyor İstanbul'un ortasında Padişahın bir hiç olduğunu söyleme cüretini bile gösteriyordu.

Hasan Efendi

Hasan Efendi; geniş omuzlu, kalın enseli, saçları üç numara traş edilmiş, koca kafalı, pala bıyıklı, göreni ürkünün ejderha gibi bir adamdı;

Öğrenciliği Beyoğlu'nda kavgalarla dövüşlerle geçmiş, on dokuz yaşındayken, o zamanlar haliç'te bağlı duran Donanmayı Hümayun'a zabıt olarak atanmıştı. Hasan Efendi çalıştığı gemide iş olmadığı için Beyoğlu alemlerine katılmaya, kavgalara karışmaya ve haraç almaya başlamıştı. Yaşlıca bir gemi çavuşu onu Şeyh Efendinin düğününden altı ay sonra tekkeye götürmüştü. O da katıldığı ayından büyümüş ve aniden dindar bir adam olmuştu. Değişiminin süratine rağmen bir daha asla bu inancından vazgeçmemişti. Din savaşlarını anlatan kitaplar bile okuyordu, ve bunları gemideki arkadaşlarına anlatıyordu.

Hasan Efendi uğursuzluğun tekkeye Mehpare Hanımdan geldiğini düşünüyordu yüzünü doğru dürüst bir kere bile gördüğü şüpheli bu kadından ölesiye nefret ediyordu.

Mehpare Hanımın çocuklarının ya fahişe ya da serseri olduğunu çünkü Mehpare Hanım fahişe olduğunu söylüyordu Osman'a.

Hasan Efendi ayrıca Şeyh Efendiye İstanbul' da olup biten bütün olayları ne yapıp edip öğreniyor ve en ince ayrıntısına kadar bilgi veriyordu. Onun her yerde eli vardı bu kadar bilgiyi nasıl ve nereden bulduğuna herkes şaşırıyor ve çok merak ediyordu.

Hasan Efendi daha sonra kendinden oldukça küçük olan Şeyh Efendinin cüce tipli kızı Binnaz'la evlendi.

Ragıp

Ragıp Bey uzunca boylu, yapılı ve iri yan bir adamdı. Çekik olan gözlerini iyice bir çizgi haline getirip yüzünde görünen soğuk ve mağrur bir gülümsemesi vardı.

Ragıp Beyin bıçak merakı daha ortaokulda başlamıştı; kararkahta, hatta bütün orduda, üniformasının yenido ^{şögüt} yaprağı bıçak taşıyan tek subaydı, arkadaşları onunla alay ederdi o ise bıçak taşımaktan utanır ama vazgeçmezdi. Savaş sırasındaki kahramanlıkları, cesareti, her göreve herkesten önce gönüllü olması, savaşın en kızgın anında on düşman atlısının arasına girip öbür taraftan sırtarak çıkması onu sevilen ve güvenilen genç subaylardan biri yapmıştı.

Beyoğlu'nda bir randevu evinde hadım edilmiş olan Arap Dilaverle kavga etmesi ve bıçaklaması ona Şeyh Efendiyle başlayacakları sıkı bir dostluğun temellerini atmıştı.

Ragıp Bey kendini İstanbul' a getiren Fuad Paşanın sürgüne gönderilmesinden sonra kendini çok yalnız hissetmişti. Daha sonra hayatı iyice kötü gitmeye başladı öğretmenlik yapıyor fakat parasını alamıyordu soğuk bir kış gecesinde açtı, yalnızdı, ve parasızdı ağlıyordu ama bütün bunlardan değildi ağlaması, utançtan ağlıyordu. Daha otuz yaşına bile gelmemişti, parlak bir zabıt adayı olarak okuldan mezun olmuş, savaşlarda kahramanlıklar göstermiş, ölümü görmüş, Pera gecelerine karışmış, imparatorluğun en ünlü şeyhinin dostluğunu kazanmış, ihtilal toplantılarına katılmış ve kendini bir gece Çamlıca'nın ıssızlıklarında, sırlıklam, parasız, aç ve ümitsiz bulmuştu. Hayattan beklediği bu değildi ve beklediğine ulaşamamış olduğunu görmek onu kendi gözünde küçültmüş, utandırmıştı.

Bir gün Ragıp Bey okulda kendine saygısızlık eden Levazım Komutanı Rıfkı Paşa'nın oğlunu döverek bumunu kırmış ve bu onun geleceğini kötü etkileyeceği halde

tersine şansı olmuştu. Bir şans eseri sürgüne değil de Almanya'ya gönderilmiş a da akıl almaz başarılar sergilemiş, Alman subaylarının gözüne girmeyi başarmıştı. Almanya'da Albay Schimmel'in kızı olan Fraulein Canstanza'ya evlenme ekliif edecek kadar aşık olmuş fakat Albayın isteği üzerine aşkını içine gömüp İstanbul'a tekrar dönmüştü.

Daha sonra Şeyh Efendinin isteğiyle ve Hasan Efendinin yardımıyla, Şeyh Efendinin on dört yaşındaki kızı Hatice ile mutlu olmayacağını bile bile evlenmişti.

Cevat Bey (Ragıp Beyin Kardeşi)

Romanda Cevat Beyin dış görünüşü ile ilgili bilgi yoktur.

Cevat Bey Padişaha ve yandaşlarına karşı aşırı öfke duyuyordu bunun nedeni Osmanlının içinde bulunduğu sefil durumdu. Cevat Bey ve arkadaşları artık insanların açlık çekmelerine, sefalet çekmelerine bunun yam sıra paşaların ceplerini doldurmalarına dayanamıyorlardı.

Cevat Bey haksızlıkların artık sona ermesi için arkadaşlarıyla birlikte İttihat ve Terakki adını verdikleri Padişah karşıtı bir Cemiyet kurmuşlardı ve sonunda istedikleri zaferi elde ettiler.

Rukiye

Rukiye; parlak kağıtlı bir mecmuadan kesilip de yüzüne yapıştırılmış gibi duran, annesinin tıpatıp aynısı iri bal rengi gözleriyle kainatın bilinmezliklerinden kopup gelmiş yabancı bir yaratık gibiydi.

Rukiye evdeki insanlarla pek konuşmamasına rağmen kedisiyle uzun uzun konuşuyordu, daha küçük yaştaiken bile annesinin gücüne benzer bir güce sahipti, insanlara hiçbirşey söylemeden, annesininkine benzeyen ışıklı gözlerini dikip bakıyor ve onlara istediklerini yaptırıyordu. Rukiye kedisini çok seviyordu bazen bir sırdaşıyla dertlerini paylaşır gibi kimsenin duymayacağı biçimde fısıldıyor, bazen onu bağırarak azarlıyor, bazen de kedisini kucağına alıp onu işkenceye benzer biçimde hırpalayarak, tüylerini çekip kulaklarını ısırarak seviyordu. Başka insanların dendisine dokunmasına bile tahammül edemeyen kedi bu hırpalanmalara hiç ses çıkarmadan katlanıyordu.

Rukiye'nin küçük yaşına rağmen iki tane kölesi vardı: Biri kardeşi, biri de kedisiydi; Rukiye de tıpkı annesi gibi, kölelerini seviyordu. Tek benzerliğide bu değildi

esiyle, aynı annesine olduğu ona da kimseye bağlanmayanlar kolayca bağlanıyordu; -elik o öyle bir bağımlılık talep etmediği halde.

Sessizliđi ve az konuşması ise babası Şeyh Efendiye benziyordu. Zaman zaman somurtkan yüzünden, hiç beklenmeyen bir tebessüm beliriyor; olgun anlayışlı, bilge ve alaycı bir ihtiyar gibi gülümsüyordu.

"Ama en fenası" demişti Hikmet Bey "ne zaman bir mızırlık yapsa o zaman böyle gülüyordu".

Rukiye hiç dağınık olmayan aksine çok titiz, tertipli bir çocuktur.

Rukiye on beşi geçtiği halde çarşaf giymeyi reddediyor, gittiği Fransız Lisesindeki yabancı arkadaşları gibi giyinmekte ısrar ediyordu. Mehpare Hanım da dahil hiç kimse ona söz geçiremiyordu, iradesi ve kararlılığı herkesi geri püskürtüyordu.

Nizam

Nizam babası Hikmet Bey gibi ağır ve yumuşak başlı bir çocuktur. Konak halkı tarafından çok seviliyordu özellikle de Rukiye tarafından. İşin tuhafı Nizam da Rukiye'yi çok seviyor onu annesi gibi görüyordu kendisine Rukiye'den başkasının yemek yedirmesine izin vermiyor ve Rukiye olmadan kimseyi yanına yaklaştırmıyordu.

Padişah

Padişah kısa boylu, dar omuzlu kambur bir adamdı, vücudu sanki iri burnunun ağırlığına dayanamadığı için öne doğru eğilerek kamburlaşmıştı; yıldızlarla, apoletlerle, sırmalarla, nişanlarla süslü üniforması bile bu vücuda bir heybet katamıyordu. Sesi nazik ve ikna ediciydi; konuşmaya başladığı zaman, yumuşak tonuna rağmen, heybeti artıyordu; Sesinde her Sultanın sesinde gizli olan o küstah güven vardı ve o sesi duyan hayatının tehlikede olduğunu, bir tek sözcükle mahvolabileceğini hemen hissediyordu.

Padişah dedikoduya pek meraklıydı; bütün dedikoduları öğrenir, etrafındaki insanların özel hayatıyla ilgili bilgilerle pek yakından alakadar olurdu, galiba insanların özel hayatlarını bilmekten zevk alıyordu, başmabeiyincisi de ona bilgi diye ciddi ciddi dedikodu anlatırdı. Padişah bunları pek zevkle dinlerdi. Ama herşeye rağmen gene de o zamanki yöneticiler arasında en zeki olanı Padişahdı; biraz sarraf ruhu vardı onda, çok iyi bir Yahudi banker olabilirdi, bayılırdı hisse senetleriyle oynamaya, dedikoduyu sevdiği gibi severdi parayı, memleketi de severdi. Atalarından kendisine kalan bir çiftliği seven köy ağasının sevgisi gibiydi sevgisi ama belki de bu yüzden iktidarından

toprak kaybetmedi, çiftliğinin bir karışını bile kaybetmek istemezdi çünkü, her ağa gibi de bütün yanaşmalardan şüphelenirdi, diyordu Reşit Paşa.

Birçok vesveseli insan gibi o da, ortada ciddi bir sorun yokken herşeyden şüphelenir, her taşın altında bir bela arar, her yerde düşmanlar, dertler görür ama ciddi bir sorunla karşılaşınca birden soğukkanlı, dirayetli hatta cesur bir adam olurdu. Korkulacak bir şey olmadığı zaman korkan, korkulacak olaylar karşısında ise cesur davranan tuhaf bir adamdı.

Padişah o günlerde fotoğraf denilen yeni icada takmıştı kafasını, herşeyin fotoğrafını çekirmek, neredeyse sarayın dışında kalan bütün her şeyi fotoğraf olarak görmek istiyordu; insanlarla yüz yüze gelmekten, onlarla konuşmaktan sıkılıyor, hem de bütün insanlardan biraz ürküyordu ama fotoğraf, bütün insanları onu sıkımayacak ya da korkutmayacak bir biçimde, kağıtlar halinde önüne getiriyordu ve insanları kağıttan şekiller olarak görmek çok hoşuna gidiyordu. Üstünde insan yüzleri olan o kağıtlara bakıyor, o insanlarla ilgili fikirler söylüyordu, görünüşlerine, bakışlarına göre kimine kızıyor, kimini seviyor, sonra sıkılıp onları atarak yeni fotoğraflar, yeni yüzler, yeni şekiller, yeni kağıtlar istiyordu.

Konstantin Cesar Togli Atti (Mehpare Hanımın Sevgilisi)

Konstantin Cesar melezdi babası İtalyan, annesi Yunanlıydı; aslında yüz hatları yakışıklı değildi hatta çirkin bile denilebilirdi; kırbaç gibi incecik, sinirli bir vücudu ve itici bir gülüşü vardı; hali tavrı diğer erkeklere hiç benzemiyordu.

Cilveli, bir kadın gibi sokulgan bir adamdı; kadınlar erkeklere nasıl sokuluyorsa o da kadınlara öyle sokuluyordu. Yumuşak sesi, dokunuşlarında yumuşak olduğunu hissettiren uzun parmaklı esmer elleri kadınların hemen ilgisini çekiyordu ama hiç $Pf-t?mn,P^*$ nıarda göfle~qy fHlf~yiyfyn y~h~i bir ı~ık şörlüyordu ki kadınların asıl ilgisini çeken de galiba sesinin yumuşaklığına hiç uymayan bu ışıktı. Kadınları hem çekiyor hem ürkütüyordu ve bu tuhaf karışım kadınlar için dayanılmazdı; çevresine sokulan her kadında kendine dokunma ihtiyacı uyandırıyor, hiç bir zaman kaba nükteler yapmamasına rağmen konuşmalarında hep sevişmeyi hatırlatan bir şeyler bulunuyordu. Onunla konuşan kadınlar, onun konuştuğu ve düşündüğü tek kadının kendileri olduğu duygusuna kapılıyorlardı.

Yüzünde herşeye ve herkese takılmaya hazır gülümsemesi, isyankar ve dağınık saçları, beyaz gömleği ve kahverengi bej baklava desenli kazağı ile üstü açık arabasının içinde oturan, Konstantin Cesar, zengin mahallelerin pahalıya alınmış sessizliğini homurtularla parçalayarak şehrin içinde dolaşiyor; arabasıyla erkeklerde kıskançlık, kadınlarda nedeni belirsiz bir şehvet uyandırıyor.

Romadaki en kötü rolü oynayan Konstantin Cesar, Mehpere Hanımla birlikte olarak Hikmet Beyin intihar etmesine de neden olmuştu.

Matmazel Helen (Rukiye ve Nizam'ın Dadısı Fransız)

Çarpıcı bir güzelliği yoktu, koyu kestane rengi, iri dalgalı, parlak saçları belki de çehresinin en dikkat çeken parçasıydı. Biraz kalınca, uzun ve biçimli parmakları nedense insanda cinsel çağrışımlar yapan bir sihire sahipti, onun dışında dikkati çeken bir yanı yoktu ama etinin sıcaklığının ilk bakışta hissedildiği dişi kadınlardandı; vücudu bir su çiçeği gibi dalgalanıyor, dolgun hatlarından çağrıya benzer bir ısı yayılıyordu. Bir de Osmanlı kadınlarında görülmeyen bir gülümsemesi vardı ki galiba en heyecan verici yam da birden dudaklarından kopup uçuveren bu çapkın tebessümüydü.

Ragıp ve Cevat Beyin Annesi

Ragıp Beyin annesi asık yüzlü, hiç değişmeyen gözlerle yaşlı bir kadındı.

Anne çocukları nereden gelirse gelsin, ne kadar uzun bir aradan sonra eve dönerse dönsün, hep aynı "aç mısın" sorusuyla karşılardı, sanki çocuklarının başına gelebilecek en büyük felaket aç kalmalarıydı, karınları doyarsa sorunlar çözümlenirdi. Bu "aç mısın" sorusunda bir sihir vardı, bu soruyu duyup annelerinin elini öpünce iki oğlu da rahatlar, dertlerinin hepsi sona ermiş gibi bir güven ve ferahlık duyardı. Yaşlı kadının katıldığı, dışarıdaki acılara, korkulara, kolera salgınlarına karşı bu evi koruyan bir kale duvarı gibiydi; hiçbir felaket bu kadını ve onun oluşturduğu küçük kalesini yıkamazdı.

Yaşlı kadın bütün gün bu dağ başındaki evde tek başına kalıyor, Ragıp Bey tekkede yattığı zamanlarda o uğultulu geceleri de yalnız geçiriyor, yaşadıklarından hiç yakınmıyor, kimseye dert yanmıyor, oğullarından biraz daha alaka beklediğini ima bile etmiyordu; yalnızca yüzündeki çizgiler derinleşip koyulaşıyordu.

Hayattaki tek amacı ve görevi oğulların beslemekmiş gibi görünen o yaşlı kadın, bütün imparatorluğu efsanesiyle sarsan Şeyh Yusuf Efendiyi bile yıllarca sonra

karşısında tedirgin bir saygıyla eğilmeye zorlayacak mesafeli tavrıyla, oğullarından gelecek bir sevgi gösterisine izin vermeden ve hiç bir sevgi belirtisi göstermeden, iki çocuğunun bekçisi gibi ölmek için bile önce çocuklarının ölmesini bekleyerek yıllarca yalnız ve suskun yaşadı.

Fraulein Constanza (Ragıp Beyin Almanya'daki Sevgilisi)

Albay Schimmell'in kızı olan Constanza uzun boylu, iri mavi gözlü, kumral bir kızdı.

Schubert'ten "lied"ler söylüyor, en çok Goethe'nin "Genç Werther'in Acılan"ını seviyor ve yaşadığı aşklarda nedense hep hayal kırıklıklarına uğruyordu. Dans etmeyi, müzik dinlemeyi Ragıp Bey'e o öğretmiş ama sevdirmeyi başaramamıştı.

Basene Hanım

Romanda dış görünüşü ile ilgili bilgi yok.

Şeyh Efendinin ikinci kansı Hasene Hanım her anne gibi kızlarının geleceği için güzel hayaller kuruyor, planlar yapıyordu.

Hatice'nin annesi Hasene Hanım kızının yaşça kendisinden çok büyük, sıradan bir zabite gelin gitmesinden şikayetçiydi; kızını bir şeyh oğluna vermeyi düşünmüştü hep. Küçük kızı Binnaz cüce kaldığı için, onun Hasan Efendiye verilmesine ses çıkarmamıştı; ona kısmet bulmak zor olacaktı ama büyük kız için üzülüyordu. "Hata ediyorsunuz Şeyh Efendi" demişti ama kocasına söz geçirememişti.

Şeyh Efendi bu kadının bütün ısrarlarına rağmen kızlarına basit bir düğün yapmakla yetindi.

Müşir Fuat Paşa

Romanda dış görünüşüyle ilgili bilgi bulunmamaktadır.

Müşir Fuat Paşa, halkın kendisine taktığı isimle "Deli Müşir" Osmanlı tarihinin en büyük bozgunlarından biri olan, halkın kızaca "93 savaşları" dediği büyük balkan yenilgisinin yarattığı iki kahramandan biridir. Elene'da Rus kuvvetleriyle çok şiddetli çatışmalara girip büyük başarılar göstermiş, bundan dolayı "Elene Kahramanı" lakabını da almıştı. Mizacen sert ve öfkeli bir adam olan Müşir, savaşta gösterdiği büyük kahramanlıklar sayesinde hem halkın hem de Padişahın gözdelelerinden biriydi, her gittiği yerde sevgi gösterisiyle karşılanırdı.

Mısır'da geniş arazileri bulunan, aileden zengin Deli Müşir'in halk tarafından çok sevilmesi, Padişahın takdirine mazhar olması, lafım esirgememesi, her yerde yöneticileri hiç çekinmeden eleştirmesi kendine çok da düşman kazandırmıştı; İstanbul'un önde gelen paşalarının hemen hepsi Müşir'in düşmanıydı.

O günlerde, İstanbul'un çeşitli semtlerinde kendi derebeylik:lerini kuran bütün paşalar hepsi de Fuat Paşanın ününü kıskanıyorlar, bir punduna getirip onu aradan çıkartmak istiyorlardı. Padişahı sürekli onun aleyhinde kışkırtıp durmuşlar ve sonunda onu sürgüne yollamayı başarmışlardı.